

Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje 2016-2025

s výhledem do roku 2035

Směrná část

Aktualizace č. 1

Jihomoravský kraj

Brno, listopad 2015

(aktualizace 10/2022 až 5/2023)

Objednatel

Jihomoravský kraj
Žerotínovo nám. 3
601 82 Brno
IČ 70888337
DIČ CZ70888337

Zhotovitel (2015)

ECO – Management, s.r.o.
K Západi 2033/54
621 00 Brno
IČ 46972218
DIČ CZ46972218

Vedoucí řešitelského týmu:

Prof. RNDr. Jiří Hřebíček, CSc.

Řešitelský tým:

Mgr. et Mgr. Jiří Kalina
Ing. František Pilar
Ing. Jaromír Pokoj
Ing. Mgr. Jana Soukopová,
Ph.D.

Aktualizaci provedl (2022 - 2023):

Krajský úřad JMK, OŽP

Ev. č. objednatele 028769/15/OŽP

Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje

Směrná část

Obsah

Seznam zkratk	4
Směrná část	5
1. Nástroje na prosazování a kontrolu plnění Plánování odpadového hospodářství Jihomoravského kraje	6
1.1 Normativní nástroje	6
1.2 Ekonomické nástroje	7
1.3 Administrativní nástroje	10
1.4 Informační nástroje	12
1.5 Dobrovolné nástroje	14
2. Obecná kritéria hodnocení změn podmínek, na jejichž základě byl Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje zpracován	16
3. Kritéria pro typy, umístění a kapacity zařízení pro nakládání s odpady podporovaná z veřejných zdrojů	16
4. Záměry na potřebná zařízení pro nakládání s odpady a systém sběru a svozu odpadů a to s ohledem na plnění stanovených cílů Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje vztahované na odpadové toky dle závazné části Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje	21
4.1 Komunální odpady (zahrnuje komunální odpady, směsný komunální odpad, biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady)	21
4.1.1 Biologicky rozložitelné odpady, včetně komunálních	22
4.1.2 Velkoobjemový komunální odpad	22
4.1.3 Směsný komunální odpad	23
4.1.4 Komunální odpady výše neuvedené (zejména včetně odpadů z obalů a nebezpečných odpadů)	24
4.2 Stavební a demoliční odpady	26
4.3 Nebezpečné odpady	27
4.4 Výrobky s ukončenou životností (obaly a obalové odpady, odpadní elektrozařízení, odpadní baterie a akumulátory, odpadní pneumatiky, odpadní oleje), vozidla s ukončenou životností, kaly z čistíren komunálních odpadních vod, odpady ze zdravotnické a veterinární péče	28
4.4.1 Obaly a obalové odpady, odpadní elektrozařízení, odpadní baterie a akumulátory, odpadní pneumatiky, odpadní oleje.....	28
4.4.2 Vozidla s ukončenou životností	29
4.4.3 Kaly z čistíren odpadních vod	29
4.4.4 Odpady ze zdravotnické a veterinární péče	30
4.5 Specifické skupiny nebezpečných odpadů (odpady a zařízení s obsahem polychlorovaných bifenyly, odpady s obsahem perzistentních organických znečišťujících látek, odpady s obsahem azbestu)	31
4.6 Další skupiny odpadů (vedlejší produkty živočišného původu biologický odpad z kuchyní a stravoven, potravinové odpady, odpady železných a neželezných kovů).....	32
4.6.1 Vedlejší produkty živočišného původu biologický odpad z kuchyní a stravoven, potravinové odpady.....	32
4.6.2 Odpady železných a neželezných kovů.....	32
5. Zdroje financování	33

Seznam zkratek

BAT	nejlepší dostupné techniky (z angl. Best Available Technique)
BPS	bioplynová stanice
BREF	referenční dokumenty o nejlepších dostupných technikách (z angl. Reference Document on Best Available Techniques)
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
EIA	hodnocení vlivu na životní prostředí
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme (systém environmentálního managementu)
EU	Evropská unie
JMK	Jihomoravský kraj
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
POH ČR	Plán odpadového hospodářství České republiky
POH JMK	Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje
PVO	předcházení vzniku odpadů
PPVO JMK	Program předcházení vzniku odpadů Jihomoravského kraje
SEA	proces posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SKO	směsný komunální odpad
SRUR	Strategický rámec udržitelného rozvoje
TAČR	Technologická agentura České republiky
TAP	tuhá alternativní paliva
TZS	technické zabezpečení skládek
ZEVO	zařízení na energetické využívání odpadů
ZCHÚ	zvláště chráněná území
ZPF	zemědělský půdní fond
ŽP	životní prostředí

Směrná část

Směrná část Plánu odpadového hospodářství JMK obsahuje:

- a) výčet nástrojů pro splnění cílů Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje,
- b) kritéria hodnocení změn podmínek, na jejichž základě byl Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje zpracován,
- c) kritéria pro typy, umístění a kapacity zařízení pro nakládání s odpady podporovaná z veřejných zdrojů,
- d) záměry na potřebná zařízení pro nakládání s odpady, pokud je to s ohledem na plnění stanovených cílů nezbytné.

1. Nástroje na prosazování a kontrolu plnění Plánování odpadového hospodářství Jihomoravského kraje

Cíle, zásady a opatření vytyčené v POH JMK jsou navrženy tak, aby podporovaly hierarchii nakládání s odpady definovanou zákonem o odpadech a stanovily dlouhodobou strategii rozvoje odpadového hospodářství JMK. K tomuto účelu budou aplikovány jednotlivé nástroje. Při tvorbě nástrojů se vychází z POH ČR, kde je uveden podrobný přehled v současnosti používaných nástrojů uplatňovaných v oblasti pro usměrňování odpadového hospodářství ČR. Většina těchto nástrojů bude používána k řízení odpadového hospodářství i nadále. Podmínkou pro realizaci některých nástrojů je jejich definice a ukotvení v nových právních předpisech, které budou upravovat oblast nakládání s odpady v ČR. Jedná se především o zákon o odpadech, zákon výrobcích s ukončenou životností a zákon o obalech.

Pro řízení odpadového hospodářství JMK jsou navrženy:

1. Normativní nástroje.
2. Ekonomické nástroje.
3. Administrativní nástroje.
4. Informační nástroje.
5. Dobrovolné nástroje.

1.1 Normativní nástroje

Normativní nástroje k realizaci cílů POH JMK a odpadového hospodářství JMK tvoří:

- a) **Právní řád ČR, zejména soubor právních předpisů upravující oblast životního prostředí, odpadového a oběhového hospodářství a příslušné technické normy (viz Příloha č. 3 POH ČR).**

Nejdůležitější právní předpisy: zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů, zakotvují povinnosti a cíle stanovené právními předpisy EU zejména směrnice a nařízeními pro oblast odpadového a oběhového hospodářství. Dále jsou to prováděcí právní předpisy k výše uvedeným zákonům.

- b) **Strategické dokumenty ČR.**

Dokumenty s vazbou na odpadové hospodářství například oblast surovinové politiky, energetické politiky, rozvojové a operační programy atd. Zásadním dokumentem pro ostatní sektorové i regionální politiky z hlediska životního prostředí je Státní politika životního prostředí ČR 2030 s výhledem do 2050. Dalšími významnými dokumenty jsou Strategický rámec Česká republika 2030, Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 - „Cirkulární Česko 2040“, Surovinová politika ČR, Politika druhotných surovin ČR, Státní energetická koncepce ČR atd.

- c) **Rozvahy a strategie v oblasti investic, modely financování.**

- d) **Plán odpadového hospodářství JMK.**

Plán odpadového hospodářství JMK zpracovaný v návaznosti POH ČR. Plány odpadového hospodářství krajů jsou strategické dokumenty v oblasti odpadového a oběhového hospodářství a jsou podkladem pro zpracovávání územně plánovací dokumentace kraje a obcí.

- e) **Uplatňování kontrolních pravomocí veřejné správy.**

Povinnosti stanovené zákony jsou sankcionovatelné. Je nutno zlepšovat podmínky kontrolních orgánů a posilovat praktické naplňování kontrolních kompetencí všech dotčených správních orgánů.

1.2 Ekonomické nástroje

Ekonomické nástroje k realizaci cílů POH JMK a odpadového hospodářství JMK tvoří:

a) Poplatky za uložení odpadů na skládku.

Za ukládání odpadu na skládku odpadů je placen poplatek. Poplatníkem poplatku je ten, kdo pozbývá vlastnické právo k odpadu, při jeho předání k uložení na skládku; obec, pokud je původcem ukládaného komunálního odpadu, nebo provozovatel skládky, pokud uložil odpad na jím provozovanou skládku, nebo určil odpad při jeho uložení na skládku jako technologický materiál pro technické zabezpečení skládky.

Předmětem poplatku za ukládání odpadů na skládku je uložení odpadu na skládku v rámci první fáze jejího provozu. Základem poplatku za ukládání odpadů na skládku je součet dílčích základů poplatku, které tvoří hmotnost odpadů využitelných a recyklovatelných; nebezpečných, s výjimkou azbestu a odpadů ze sanací; vybraných technologických odpadů; nebezpečných odpadů pocházejících z odstraňování nebo sanací ekologických zátěží, pokud je odstranění těchto odpadů uložení na skládku hrazeno z veřejných prostředků; a zbytkových odpadů tj. odpadů neuvedených výše a azbestu.

Sazby poplatků jsou nastaveny tak, aby docházelo k odklonu od ukládání odpadu na skládku směrem ke způsobům využití v souladu s hierarchií odpadového hospodářství. U využitelných odpadů, které bude od roku 2030 zakázáno ukládat na skládky odpadů, bude poplatek v následujících letech navyšován tak, aby motivoval k postupnému snižování ukládání těchto odpadů na skládku. Poplatek u nebezpečných odpadů byl naopak významně snížen, protože vysoká výše poplatku v minulosti vedla k velkým snahám o obcházení placení poplatku nebo nelegálnímu nakládání.

Osvobození od poplatku za ukládání odpadů na skládku je možné při uložení odpadu v rámci řešení následků krizové situace podle krizového zákona. A dále uložení odpadu jako technologického materiálu pro technické zabezpečení skládky (dále jen „TZS“) až do 25 % celkové hmotnosti odpadů uložených na skládku v poplatkovém období.

Poplatek za ukládání odpadů na skládku se vypočte jako součet dílčích poplatků. Dílčí poplatek se vypočte jako součin dílčího základu poplatku a sazby. Sazba poplatku za ukládání odpadů na skládku pro jednotlivé dílčí základy poplatku je stanovena v příloze č. 9 zákona o odpadech.

Plátcem poplatku za ukládání odpadů na skládku je provozovatel skládky.

Správcem poplatku za ukládání odpadů na skládku je Státní fond životního prostředí České republiky. Správu placení poplatku vykonává celní úřad.

Výnos poplatku za ukládání odpadů na skládku je příjmem rozpočtu Státního fondu životního prostředí České republiky a rozpočtu obce, na jejímž území se skládka nachází. Procentní podíly, kterými se tyto rozpočty podílejí na výnosu dílčích poplatků, jsou stanoveny v bodu 2 přílohy č. 9 zákona o odpadech.

b) „Sleva“ pro obce za ukládání komunálního odpadu.

Obec bude platit do určitého množství využitelných odpadů uložených v daném kalendářním roce na občana pouze 500,- Kč/t komunálního odpadu. Po překročení daného množství bude obec hradit poplatek za využitelné odpady. Do roku 2029 se komunální odpad splňující podmínky využitelnosti ze zákona, s výjimkou nebezpečných odpadů, jehož původcem je obec, zahrne namísto dílčího základu poplatku za ukládání využitelných odpadů do dílčího základu poplatku za ukládání komunálního odpadu, pokud celková hmotnost takového odpadu uloženého na libovolnou skládku od prvního dne kalendářního roku, ve kterém nastane toto poplatkové období, ve vztahu ke kterému uplatní obec nárok a nepřesáhne množství podle přílohy č. 12 zákona o odpadech. Limit množství ukládaných odpadů na skládky je nastaven degresivně, tedy každý rok se snižuje, tak aby byl podpořen záměr snižování ukládání využitelných komunálních odpadů na

skládky což posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

c) Rozšířená ekonomická odpovědnost výrobce (dále jen „EPR“).

Fyzické osoby podnikající a právnické osoby, které vyrábí a uvádí v ČR na trh nebo do oběhu vybrané výrobky, mají stanoveny specifické povinnosti zpětného odběru výrobků s ukončenou životností, povinnosti poskytování určitých informací, financování určitých činností, osvěty, povinnosti následného nakládání s odpadem a splnění stanovených procent jeho využití, recyklace a opětovné použití.

d) Finanční záruka a pojištění první fáze provozu skládky podle zákona o odpadech.

Provozovatel skládky má zákonnou povinnost před zahájením první fáze provozu skládky zabezpečit peněžní prostředky pro první fázi provozu skládky tak, že sjedná pojištění odpovědnosti za škodu na životním prostředí, na zdraví lidí a na věci způsobenou provozem skládky v první fázi provozu skládky a za škodu vzniklou z důvodu ukončení provozu během první fáze provozu skládky. Provozovatel má povinnost uložit na zvláštní vázaný účet částku nebo zajistit bankovní záruku podle zákona o bankách ve výši nákladů nutných na odstranění možných škod, výši částky stanoví znalecký posudek. Záruka musí trvat po celou dobu první fáze provozu skládky. Finanční prostředky mohou být čerpány pouze na uvedený účel a se souhlasem krajského úřadu. Tento účet smí být zrušen po ukončení první fáze provozu skládky nebo po ukončení provozu během první fáze provozu skládky se souhlasem krajského úřadu poté, co došlo k vypořádání případných škod nebo je nepochybné, že žádné škody nevznikly. Úroky z peněžních prostředků na účtu se stávají součástí peněžních prostředků na zajištění provozu skládky.

e) Finanční rezerva na rekultivaci a následnou péči po ukončení provozu skládky.

Provozovatel skládky při provozování první fáze provozu skládky vytváří a vede rezervu na zajištění rekultivace a následné péče o skládku a uzavírání po ukončení provozu první fáze provozu skládky v rozsahu stanoveném zákonem o odpadech a prováděcími právními předpisy. Rezervu vytváří provozovatel skládky v rámci svých nákladů (úroky jsou součástí rezervy). Jedná se o pozitivně působící nástroj. V zákoně o odpadech je stanoven způsob vytváření a čerpání finanční rezervy. Finanční prostředky mohou být využity na práce související s rekultivací a následnou péčí o skládku, souhlas k tomuto vydává příslušný krajský úřad.

f) Zálohové systémy pro vratné obaly podle zákona o obalech.

Výrobci mohou na základě svého rozhodnutí dobrovolně zavést systém záloh pro své obaly. V ČR bude zachován současný dobrovolný systém záloh na opakovaně použitelné vratné obaly pro jeho motivační funkci (stimulace spotřebitele i výrobce). Zavedení zálohového systému na některé jednocestné vratné obaly (jako např. PET lahve) není stejně jako na opakovaně použitelné vratné obaly vyžadováno legislativně, ale jeho dobrovolnému zavedení ze strany osob uvádějících obaly na trh zákon nebrání.

g) Ekomodulace.

Ekomodulace je nástroj systémů rozšířené odpovědnosti výrobců (EPR) a týká se nejen obalů, ale i některých dalších výrobků (elektrozařízení, baterie, pneumatiky). Tento přístup umožňuje EPR systémům nastavit poplatky tak, aby výrobce motivovaly k používání vhodných řešení, jež mají minimální negativní dopad na odpadové hospodářství, pozitivní dopad na oběhové hospodářství a životní prostředí. Princip ekomodulace zohledňuje výši recyklačního příspěvku, kterou výrobce platí např. za výrobek, použité materiály, obaly a šetrnost výrobku, obalu k životnímu prostředí,

zejména jeho recyklovatelnost. Výrobci a dovozci výrobků, obalů jsou více motivováni, aby se soustředili na design výrobku, obalu, jeho funkce, minimální funkční velikost a druhovou skladbu materiálů vhodných pro recyklaci. V poplatcích by tedy měla být zohledněna celá řada i dalších kritérií, jako jsou např. trvanlivost výrobku, jeho opravitelnost, znovu použitelnost, obsah nebezpečných látek i snadná tříditelnost obalů apod. Poplatky také mají odrážet reálné náklady pro jednotlivé typy, druhy materiálů, obalů zejména z hlediska jejich recyklace. Tento přístup posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

h) Emisní poplatek.

Poplatek se platí při zápisu silničního vozidla kategorie M1 a N1 (dále jen „vybrané vozidlo“) do registru silničních vozidel v České republice, při změně vlastníka či provozovatele vybraného vozidla v registru silničních vozidel v České republice. Poplatek se neplatí v případě, že již v minulosti vznikla poplatková povinnost žadateli (poplatníkovi), který nebyl osvobozen. Tento poplatek má zamezit dovozu starých vozidel do ČR ze zahraničí a urychlit vyřazování starých vozidel, která nejvíce znečišťují ovzduší. Výše poplatku zůstala stejná jako dle předchozí právní úpravy, tedy 3 000 Kč v případě splnění mezních hodnot emisí EURO 2, 5 000 Kč v případě splnění mezních hodnot emisí EURO 1 10 000 Kč v případě nesplnění mezních hodnot emisí EURO 1. Finanční prostředky z poplatku se v současné době využívají k podpoře recyklace materiálů vzniklých demontáží vozidel s ukončenou životností, a to ve formě až 750 korunového příspěvku na jedno vybrané vozidlo s ukončenou životností v zařízení, které je přihlášeno do příslušného dotačního programu. Výše podpory se odvíjí od množství předaných komodit (pneumatik, plastů, skla, textilu) dále ke zpracování. Nově je možné finanční prostředky, z tohoto poplatku využít také za účelem podpory infrastruktury a nákupu vozidel na alternativní pohon. Výnos z poplatku je příjmem SFŽP. V budoucnu je vhodné analyzovat a posoudit efektivitu výše nastavení poplatku a poplatek podle toho upravit.

i) Pokuty podle zákona o odpadech, zákona o výrobcích s ukončenou životností, zákona o obalech, zákona o obcích a přestupkového zákona.

V nových zákonech je u kontrolních pravomocí posílena sankční pravomoc kontrolních orgánů. Dále s ohledem na skutečnost, že v rámci kontrolní činnosti správních orgánů se mnohdy zjistí méně závažné porušení zákonných povinností (například administrativní delikty a delikty, které nemají závažný dopad na životní prostředí) je umožněno správním orgánům ukládat blokové pokuty a také nápravná opatření bez současného uložení peněžité sankce. Jde o účinný a vhodný nástroj pro ochranu životního prostředí a nepřímo působí i na dodržování hierarchie odpadového hospodářství.

j) Platby za komunální odpad.

Od 1. ledna 2021 je možnost zpoplatnění občanů nastavena pouze v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Obec může zvolit buď poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, anebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je vázaný na trvalý pobyt osob nebo na vlastnictví nemovité věci, ve které není přihlášena žádná osoba, a obec jej zavede v jednotné výši pro všechny poplatníky. Zákon o místních poplatcích stanovuje také možnosti osvobození a úlevy od tohoto poplatku, kterými lze zohlednit například sociální situaci různých skupin osob a podobně. Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci vychází ze skutečného množství vyprodukovaného odpadu občany, případně z kapacity sběrných prostředků objednaných na poplatkové období, a obec může nastavit jeho výši pro jednotlivé poplatníky s ohledem na

množství (hmotnost nebo objem) jimi vyprodukovaného odpadu nebo na kapacitu objednaných sběrných prostředků (systém PAYT) (systém PAYT = „zaplatit kolik vyhodíš“). PAYT princip posiluje hierarchii odpadového hospodářství.

Vyměřování a vymáhání obou poplatků provádí obec, jinak je poplatek v procesním režimu daňového řádu.

k) Podpory ze SFŽP ČR (oblast odpadového hospodářství).

V oblasti nakládání s odpady je významná podpora ze strany Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Jsou využívány různé finanční nástroje (půjčky, dotace a další) směřované do odpadového a oběhového hospodářství k posílení nakládání podle hierarchie odpadového hospodářství.

l) Finance ze státního rozpočtu (především na sběr a svoz odpadů).

Státní rozpočet je z hlediska objemu financí nejvýznamnějším centrálním zdrojem financování životního prostředí z veřejných zdrojů, a to i ve složce odpady. Poskytovány jsou prostředky určené zejména na kofinancování projektů na ochranu životního prostředí podpořených z fondů EU, dotace, návratné finanční výpomoci (bezúročné půjčky), investiční pobídky a garance na komerční úvěry. Probíhají transfery finančních prostředků územním rozpočtům a SFŽP. Nadále bude tento nástroj využíván.

m) Výdaje z územních rozpočtů (především na sběr a svoz komunálních odpadů).

Výdaje z územních rozpočtů na ochranu životního prostředí představují významný veřejný zdroj financování odpadového hospodářství při dodržení principu subsidiarity. Nakládání s odpady náleží dlouhodobě k nejvíce podporovaným oblastem. Z územních rozpočtů jsou podporovány především akce menšího finančního rozsahu. Nadále bude tento nástroj využíván.

n) Podpory z programů a fondů EU.

ČR čerpá finanční prostředky z fondů EU, které jsou základem evropské strukturální politiky a napomáhají podpoře vyváženého a udržitelného rozvoje všech členských zemí. Jedná se zejména o Operační program Životního prostředí. Z nového OPŽP 2021+ budou podpořeny investice důležité pro rozvoj sektoru odpadového hospodářství a pro naplnění cílů POH ČR, POH JMK a závazků vůči EU a k posílení nakládání podle hierarchie odpadového hospodářství. Dále bude možné využívat nově vzniklé fondy např. Fond spravedlivé transformace (pro tzv. „uhelné kraje“) nebo Modernizační fond. Pro podporu investic a nápravy hospodářství po pandemii COVID-19 bude využit například zcela nový Národní plán obnovy.

o) Další podpory a dotace realizované ostatními resorty.

Je možné využít finanční prostředky k rozvoji odpadového hospodářství, modernizaci technologií z dotací, půjček, programů na podporu podnikání a dalších.

1.3 Administrativní nástroje

Administrativní nástroje k realizaci cílů POH JMK a odpadového hospodářství JMK tvoří:

a) Zabezpečení jednotného výkonu státní správy v oblasti práva životního prostředí (nakládání s odpady).

Ke sjednocení výkonu státní správy v odpadovém hospodářství přispívá nová právní úprava v oblasti odpadového hospodářství, zákony a souvisejících právní předpisy.

b) Zvyšování odbornosti pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství a v souvisejících oblastech.

Odborná příprava pracovníků veřejné správy na úseku odpadového hospodářství bude nadále součástí systému řízení resortu MŽP. Cílem je sjednotit výklad zákona o odpadech a prováděcích předpisů na úrovni krajských úřadů a pověřených obcí. Je kladen důraz na metodické vedení ze strany MŽP a krajských úřadů.

c) Zadávání zelených veřejných zakázek (Green Public Procurement)

Využití možnosti zahrnutí environmentálního hlediska a požadavků do výběrových kritérií veřejných zakázek. V tomto by měl pomoci zákon č. 543/2020 Sb., novela zákona o zadávání veřejných zakázek, kdy zadavatel má dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Dále k zelenému zadávání nabádají dokumenty: Usnesení vlády č. 531 ze dne 24. července 2017 o pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy. Pravidla pro uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy, část III materiálu čj. 781/17, schválená vládou na základě návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí a MŽP. V roce 2020 novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zavedla povinnost pro zadavatele při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Tímto přístupem by mělo dojít k výrazné preferenci výrobků s obsahem recyklátů a posílení hierarchie odpadového hospodářství.

d) Podporování žádoucích aktivit vedoucích k prevenci vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností, upřednostňování výrobků z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrných výrobků.

Přijmout nástroje k uplatňování opatření navržených v rámci Programu PVO JMK a posílení hierarchie odpadového hospodářství například metodická doporučení jak udržet výrobky co nejdéle v životním cyklu, snižovat produkci odpadů, preferovat opětovné použití výrobků, recyklátů, zahrnout příslušná kritéria do podmínek veřejných soutěží, které orgány veřejné správy vyhláší apod.

e) Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“).

Jedná se o dlouhodobý systémový preventivní nástroj, který rozvíjí udržitelné a environmentálně odpovědné jednání jedince. Podporováno je standardního vzdělávání a výchova dětí a mladistvých, různé osvětové akce, kampaně pro širokou veřejnost, environmentální poradenství, také občanský aktivismus a participace na ochraně životního prostředí a správném nakládání s odpady. Státní program EVVO na léta 2016-2025 stanovuje vhodný obsah, formy a metody vzdělávání a osvěty.

f) Odborné zázemí pro podporu výkonu státní a veřejné správy.

V současnosti jsou odborné potřeby orgánů státní správy i MŽP řešeny veřejnými zakázkami v rámci vyhlašovaných programů Technologické agentury ČR, i za spolupráce s JMK.

Vypracování dalších odborných dokumentů v oblasti odpadového hospodářství pro potřeby výkonu státní a veřejné správy je řešeno veřejnými zakázkami v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a s interními předpisy organizací.

g) Podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Podpora výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVal“) vede v dlouhodobém měřítku ke snižování negativních vlivů lidských aktivit na životní prostředí, zajišťování nápravy a monitorování životního prostředí. Centrální státní podpora aplikovaného výzkumu a vývoje je od roku 2011 zajišťována přes Technologickou agenturu České republiky (TA ČR). TA ČR zabezpečuje přípravu a realizaci programů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací včetně programů pro potřeby státní správy, veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích na podporu projektů a zadávání veřejných zakázek. Konkrétní oblasti pro podporu VaVal v oblasti životního prostředí, včetně odpadového a oběhového hospodářství, jsou uvedeny v Koncepti VaVal MŽP a dále jsou uplatňovány v rámci Programu prostředí pro život. Ve spolupráci či v součinnosti s jinými subjekty se JMK na těchto

projektech podílí.

h) Rada pro odpadové hospodářství (dále jen „Rada“) jako poradní orgán Ministerstva životního prostředí

Rada pro odpadové hospodářství byla zřízena příkazem ministra č. 34/2004. Rada slouží jako poradní orgán za účelem koordinace plánování odpadového hospodářství na národní úrovni. Členy Rady jmenuje ministr životního prostředí.

1.4 Informační nástroje

Informační nástroje k realizaci cílů POH JMK a odpadového hospodářství JMK tvoří:

a) Informační koncepce Ministerstva životního prostředí (dále jen „IK MŽP“)

MŽP je vydavatelem a správcem několika informačních zdrojů (například Informační systém odpadového hospodářství). MŽP vydalo Informační koncepci v souladu se zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a v souladu s projektem Digitální Česko 2018+. V Informační koncepci MŽP navazuje na cíle stanovené ve Strategii rozvoje IKT resortu ŽP (v letech 2016–2020), Informační koncepci resortu ŽP (v letech 2017-2022), Státní politice ŽP české republiky (v letech 2012-2020) a aktuálně stanovené cíle, principy a zásady Informační koncepce České republiky pro budování e-Governmentu v ČR 2018+ (IKČR).

IK MŽP se snaží na základě současného stavu, definovat nebo aktualizovat své vlastní cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti spravovaných informačních systémů veřejné správy (dále jen „ISVS“) a vymezit obecné principy pořizování, vytváření a provozování ISVS, a to tak, aby byly tyto cíle a principy v souladu s IKČR, a aby se podle nich postupně dostaly do souladu i informační systémy pořizované, vytvářené a provozované MŽP. Informační systémy mají sloužit k podpoře veřejné správy a k informování veřejnosti.

b) Komunikační strategie pro oblast odpadového hospodářství

Informace z oblasti životního prostředí a odpadového hospodářství jsou dostupné na webových stránkách ministerstva, webech resortních organizací a dále prostřednictvím specializovaných informačních systémů. V rámci komunikační strategie resortu budou využity mediální propagace správného nakládání s komunálními odpady zaměřené na aktivní zapojení obyvatel do třídění a recyklace a pozitivní vnímání využívání komunálního odpadu. Dále na zvýšení zpětného odběru výrobků s ukončenou životností a obecně na předcházení vzniku odpadů. Plošné komunikační kampaně bude JMK připravovat ve vazbě na reálná regionální řešení odpadového hospodářství v JMK, ve spolupráci s kolektivními systémy zpětného odběru výrobků s ukončenou životností a s autorizovanou obalovou společností. Komunikační strategie bude připravována v souladu se Státním programem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016-2025. Do tohoto programu jsou zapojeny kraje, obce, města, školy, neziskové organizace, vzdělávací instituce a další.

c) Jednotný informační systém životního prostředí (dále jen „JISŽP“)

JISŽP představuje informační základnu resortu životního prostředí. Jedná se o soubor odborných informačních zdrojů resortu životního prostředí. Vedení a řízení JISŽP je přímo spojeno s existencí Ministerstva životního prostředí. MŽP nebo resortní organizace sbírají, ověřují, zpracovávají a publikují data o životním prostředí.

Informační systémy v JISŽP zajišťují elektronické informační služby, které slouží k výkonu odborných agend a ke shromažďování a prezentaci dat o jednotlivých složkách životního prostředí a dále procesně založené informační systémy veřejné správy.

Aktuální snahou je postupnými kroky datovou základnu resortu životního prostředí integrovat na jednotnou datovou platformu. MŽP realizuje vládní politiku v oblasti e-Governmentu, jde především o zajišťování ohlašovacích povinností MŽP ve vztahu k Registru práv a povinností, a to včetně oznamování působnosti v agendách, ve kterých má ministerstvo definovanou působnost. Je tak naplněna podmínka přístupu k referenčním údajům systému základních registrů i postupného napojování relevantních informačních systémů k jeho rozhraní.

d) Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (dále jen „ISPOP“)

ISPOP byl zřízen na základě zákona č. 25/2008 Sb., zákon o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a o integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů. ISPOP byl spuštěn v roce 2011 a slouží ke zpracování, příjmu a skladování vybraných hlášení (ohlašovacích povinností) z oblasti životního prostředí v podobě elektronických formulářů v příslušném datovém standardu a jejich další distribuci institucím veřejné správy. Týká se subjektů, které mají ze zákona povinnost ohlásit veřejné správě informace o vlivu jejich ekonomické činnosti na jednotlivé složky životního prostředí (znečišťování vod, ovzduší, půdy, produkce odpadů a další). V současnosti je systém napojen na Informační systém základních registrů.

e) Systém evidence přepravy nebezpečných odpadů (dále jen „SEPNO“)

SEPNO je nezávislým modulem Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností. Jedná se o informační systém, který zajišťuje příjem a zpracování Ohlašovacích listů přepravy nebezpečných odpadů od povinných osob a jejich následné zpřístupnění příslušným institucím veřejné správy. SEPNO slouží ke sledování toků nebezpečných odpadů po území České republiky. Zefektivňuje kontrolu přepravy nebezpečných odpadů.

f) Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů (dále jen „HNVO“)

Jedná se o samostatný modul, který umožňuje elektronicky zpracovat žádosti o zhodnocení vlastností odpadů. Systém slouží k vydávání elektronických osvědčení o vyloučení nebezpečných vlastností odpadu a sdělení o tom, že odpad má jednu nebo více nebezpečných vlastností.

g) Informační systém odpadového hospodářství (dále jen „ISOH“)

ISOH je národní informační systém odpadového hospodářství České republiky. Jedná se o robustní databázový systém pro centrální řízení sektoru odpadového a oběhového hospodářství České republiky. Data umožňují sledování produkce odpadů a nakládání s nimi. Shromažďovány jsou údaje o zařízeních pro nakládání s odpady, obchodnících s odpady, dopravních odpadů a zprostředkovatelích. Systém rovněž slouží ke koncepčnímu řešení povolovacího procesu zařízení v odpadovém hospodářství. Shromažďovány jsou také informace o systémech rozšířené odpovědnosti výrobců, autorizovaných obalových společnostech, obalových odpadech a výrobcích s ukončenou životností.

Agregovaná data pro poskytnutí široké veřejnosti jsou prezentována v modulu Veřejný informační systému odpadového hospodářství (VISOH).

Samostatná část systému - Modul autovraky Informačního systému odpadového hospodářství (MA ISOH) je určen pro sledování toku vozidel s ukončenou životností. Umožňuje také napojení oprávněných osob s povolením ke sběru a zpracování autovraků tak, aby splnily zákonnou povinnost uložit vydané potvrzení o převzetí vybraného autovraku do centrálního systému.

h) Systém veřejných projednání v rámci procesu EIA/SEA

Posuzování vlivů na životní prostředí (proces EIA, proces SEA) je upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Procesy veřejného projednání EIA a SEA se běžně uplatňují i v oblasti odpadového hospodářství. Smyslem posuzování

je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů a koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Informační systém slouží k vedení evidence posuzovaných záměrů a koncepcí a ke zveřejňování dokumentů souvisejících s procesem posuzování vlivů na životní prostředí.

i) Informační systém IPPC

Informační systém integrované prevence je celostátní informační systém veřejné správy, který spravuje MŽP. Informační systém integrované prevence slouží k zajištění veškerých povinností vztahujících se ke zveřejňování informací a přístupu veřejnosti k informacím podle zákona o integrované prevenci. Systém umožňuje veřejnosti získat co nejširší přehled o jednotlivých povolenacích procesech a případně se i zúčastnit řízení. V informačním systému integrované prevence je dostupný přehled aktuálních řízení a databáze všech vydaných integrovaných povolení.

j) Další informační systémy MŽP a dalších orgánů státní správy určených pro informování veřejnosti

Podpůrně lze ke sledování vývoje odpadového a oběhového hospodářství a plnění cílů POH ČR lze využít i další dostupné informační zdroje MŽP, podporu a služby ostatních resortů a orgánů státní správy.

1.5 Dobrovolné nástroje

Dobrovolné nástroje k realizaci cílů POH JMK a odpadového hospodářství JMK tvoří:

a) **Dobrovolné dohody v oblasti odpadového hospodářství a v dalších souvisejících oblastech za účelem dosažení plnění povinností.**

Dobrovolné dohody budou uzavírány v případě potřeby dosáhnout většího efektu pro životní prostředí (plnění povinností nad rámec zákonné úpravy). Základním principem, na kterém jsou dobrovolné dohody založeny, je vyjednávání. Předpokládá se, že dobrovolné dohody a dohody o spolupráci budou nadále uzavírány za účelem ochrany a zlepšování stavu životního prostředí v ČR potažmo v JMK a rozvoje moderní a efektivní veřejné správy. Jako příklad lze uvést iniciativu „Dost bylo plastu“ zaměřenou na snížení množství jednorázových obalů a nádobí. Cílem této kampaně pak je především snaha o předcházení vzniku odpadu. Dále například „Odpovědné nakupování“, kdy cílem je motivovat veřejnost, veřejné i soukromé subjekty ke změně spotřebních návyků a předcházet vzniku odpadu. Organizace formou dobrovolných dohod mohou vytvořit systém pro zpětný odběr výrobků s ukončenou životností, které nejsou předmětem směrnic EU s cílem získání surovin a dosažení cirkularity.

b) **Dobrovolné nástroje za účelem zvyšování kvality výkonu činnosti subjektů odpadového hospodářství.**

Základními dobrovolnými nástroji uplatňovanými v ČR, pro něž byly schváleny jednotlivé vládní programy, jsou Národní program EMAS, Národní program čistší produkce, Národní program environmentálního značení. Nejrozšířenější dobrovolné nástroje v ČR jsou certifikace systému environmentálního řízení EMS podle mezinárodní normy ISO 14001 nebo systému EMAS. MŽP bude nadále podporovat zavádění Programu EMAS.

ČR se bude nadále zapojovat do mezinárodních projektů a aktivit zaměřených na propagaci čistší produkce, úspor energií, ekoinovací.

Akceptovat, že MŽP bude podporovat environmentální značení (ekoznačky), environmentální tvrzení výrobce a environmentální prohlášení o produktu. Cílem je dobrovolné nástroje rozšiřovat do podnikové praxe, zvýšit propagační a marketingové aktivity, prohlubovat spolupráci s podnikatelskými asociacemi a konzultační sférou.

Hodnocení výrobků přístupem pomocí posuzování jeho celého životního cyklu - metody LCA (Life Cycle Assessment). Touto metodou jsou posouzeny veškeré vlivy výrobku na životní prostředí po celou dobu jeho životnosti, tzn. od těžby primárních surovin přes výrobu, použití až k jeho opětovnému použití, recyklaci, využití nebo konečnému odstranění. Tato technika pomáhá

identifikovat všechny materiálové, energetické a další vstupy a výstupy. Tím umožňuje komplexně posoudit všechny dopady na životní prostředí a zdraví lidí.

Podniky úspěšně používají environmentální certifikaci k vlastní prezentaci.

Akceptace, že MŽP bude podporovat tzv. chytrá („SMART“) řešení v oblasti odpadového hospodářství, tam kde jejich využití bude přinášet užitek pro životní prostředí a zdraví lidí a jejich celkový dopad je příznivý.

c) Společenská odpovědnost organizací (Corporate Social Responsibility CSR)-

Společenská odpovědnost organizací představuje dobrovolný závazek organizací zohledňovat při svých aktivitách potřeby svých zákazníků, dodavatelů, zaměstnanců a dalších zainteresovaných stran, jichž se jejich činnost dotýká, ať již přímo nebo nepřímo. CSR je chápána jako nedílná součást strategického řízení směřujícího k dosahování dlouhodobé výkonnosti. CSR má dobrovolný charakter a zahrnuje ty činnosti, které organizace realizuje nad rámec plnění právních povinností, ve vztahu k zainteresovaným skupinám, společnosti a životnímu prostředí. Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracovalo Národní akční plán podpory společenské odpovědnosti organizací v České republice na léta 2019-2023.

d) Ecolabelling.

Jedná se o označování výrobků nebo služeb speciálním symbolem tzv. ekoznačkou (Ekologicky šetrný výrobek, Ekologicky šetrná služba). Tuto certifikaci provádí třetí strana, tedy ani výrobce, ani spotřebitel, na základě normy ČSN ISO 14 024 Environmentální značky a prohlášení. Smyslem je umožnit spotřebiteli snadno identifikovat výrobek, který je v rámci celého svého životního cyklu environmentálně šetrný, a výrobním společnostem věrohodným způsobem deklarovat svoje ekologicky šetrné postupy a produkty.

e) Environmentální prohlášení o produktu (Environmental Product Declaration – EPD)

EPD je soubor měřitelných informací o vlivu produktu (výrobku nebo služby) na životní prostředí v průběhu celého životního cyklu (např. spotřeba energií a vody, produkce odpadů). Prohlášení o produktu napomáhá spotřebiteli v rozhodování o koupi produktu. Využívá se přístup metody analýzy životního cyklu (LCA) podle norem ČSN ISO 14040-49. Výsledná zpráva s údaji a informacemi musí být veřejně přístupná a údaje v ní obsažené musí být ověřitelné. Metodika pro tvorbu EPD je mezinárodní, což zaručuje, že jednotlivá prohlášení jsou přenositelná a porovnatelná v různých částech Evropy či světa. V ČR se řídí Pravidly Národního programu environmentálního značení.

2. Obecná kritéria hodnocení změn podmínek, na jejichž základě byl Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje zpracován

POH JMK byl vypracován v souladu s POH ČR na základě splnění následujících podmínek:

- a) Stabilita právního prostředí v oblastech ovlivňujících odpadové hospodářství.
- b) Stabilita ekonomického prostředí na světové i národní úrovni.
- c) Připravenost řešit krizové stavy a živelné pohromy v JMK.
- d) Odpovědnost kraje za vytyčené cíle POH JMK včetně cílů a opatření Programu PVO JMK, jež povedou ke zvýšené odpovědnosti populace za životní prostředí a zdraví lidí v kraji.

POH JMK byl vypracován na základě specifických podmínek stanovených ve strategických dokumentech JMK (zejména Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2021+; Program rozvoje Jihomoravského kraje; Územní energetická koncepce Jihomoravského kraje 2018-2043; Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2021–2027; Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje na léta 2021-2030 atd.).

JMK zpracovává zprávu o stavu plnění plánu odpadového hospodářství kraje, v termínu 1x za dva roky do 15. listopadu za uplynulé dvouleté období, kde bude hodnotit výše uvedená kritéria na jejichž základě byl POH JMK zpracován. Na základě výsledků hodnocení změn těchto podmínek navrhuje další opatření pro podporu plnění POH JMK.

Byly zpracovány tři hodnotící zprávy:

1. Hodnotící zpráva o plnění cílů POH JMK 2016-2025 za období 2016, 2017
2. Hodnotící zpráva o plnění cílů POH JMK 2016-2025 za období 2018, 2019
3. Hodnotící zpráva o plnění cílů POH JMK 2016-2025 za období 2020, 2021

3. Kritéria pro typy, umístění a kapacity zařízení pro nakládání s odpady podporovaná z veřejných zdrojů

A) Návrh na potřebná zařízení pro nakládání s odpady dle směrné části POH ČR

Závazná část POH ČR a POH JMK obsahuje nové ambiciózní cíle podpořené jejich zakotvením do nové právní úpravy odpadového hospodářství, která v souladu s evropskou legislativou stanovuje závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů, omezení ukládání odpadů na skládky do roku 2035 a další cíle. Cíl, který je vytyčen v závazné části POH ČR v oblasti nastavení sítě zařízení a infrastruktury:

„Vytvořit a koordinovat komplexní, přiměřenou a efektivní síť zařízení pro nakládání s odpady na území České republiky“.

Síť bude vytvořena na celostátní i nižší úrovni, bude zahrnovat skupiny zařízení o různých kapacitách a významu, s ohledem na začlenění jednotlivých zařízení do systému nakládání s odpady na národní, regionální a lokální úrovni. Bude zohledněna i mezikrajová spolupráce při využívání zařízení nadregionálního významu.

Základní rozdělení, specifikace zařízení a jejich role v systémech nakládání s odpady je uvedena v závazné části POH JMK v kapitole 3.

Pokud má být závazných cílů dosaženo je nezbytné podporovat budování, posilování a propojování infrastruktury odpadového hospodářství investicemi do prevence vzniku odpadů, opětovného použití výrobků (např. re-use centra v obcích), odděleného soustředování odpadů v obcích i podnicích, sběru, třídění, dotřídování odpadů (vysoce účinné automatické dotřídovací linky), úpravy odpadů (zařízení k úpravě vlastností odpadů) a materiálové využití odpadů (zařízení k recyklaci odpadů). Rovněž je potřeba podporovat investice do moderních, vysoceúčinných technologií pro energetické využití odpadů. S ohledem na dopady pandemie nemoci COVID-19 musí být při tvorbě sítě zařízení zohledňována její dostatečná flexibilita a absorpční kapacita. Je potřeba podporovat výstavbu zařízení ke spalování nebo energetickému využití odpadů ze zdravotní a veterinární péče.

Je potřeba postupně uzavírat dosluhující zařízení ke skládkování odpadů. Všechny skládky v ČR potažmo v JMK plní požadavky na jejich technické zabezpečení.

Pro případy řešení mimořádných situací a krizových stavů v ČR je potřebné průběžně identifikovat a posilovat kapacity k odstranění nárazově vzniklého velkého množství odpadů přednostně energetickým využitím, spálením a také případně uložením na skládky (pokud nelze se vzniklým odpadem z důvodu jeho vlastností nakládat jinak). Další potřebná a vhodná zařízení k nakládání s odpady pro podporu a začlenění do sítě zařízení v ČR byla identifikována v rámci projektu „*Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021–2027*“. Ve směrné části POH ČR v kapitole 4.3 jsou uvedeny doporučené typy zařízení k podpoře dle jednotlivých kapitol závazné části POH ČR:

Kapitola 3.4.1.1. Směsný komunální odpad

Podporovat energetické využívání směsného komunálního odpadu (po vytřídění materiálově využitelných složek, nebezpečných složek a biologického odpadu) v zařízeních pro energetické využití odpadů bez jeho předchozí úpravy, nebo po jeho úpravě.

Kapitola 3.4.2 Biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady

a) Podporovat výstavbu zařízení pro aerobní rozklad, anaerobní rozklad, energetické využití a přípravu k energetickému využití biologicky rozložitelných odpadů. Vytvořit přiměřenou síť těchto zařízení v regionech pro nakládání s odděleně sebranými biologickými rozložitelnými odpady z obcí a od ostatních původců, včetně kalů z čistíren odpadních vod.

Kapitola 3.4.3 Potravinové odpady

a) Podporovat činnost a funkci potravinových bank, podporovat budování a rozšiřování infrastruktury potravinových bank.

Kapitola 3.4.5 Nebezpečné odpady

a) Podporovat energetické využití nebo spalování infekčních odpadů ze zdravotnictví a připravenost a odolnost ČR (ve vazbě na pandemii koronaviru).

b) Podporovat technologie na recyklaci a využití nebezpečných odpadů a technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů.

c) Podporovat energetické využití nebo spalování průmyslových nebezpečných odpadů, které nelze, s ohledem na jejich vlastnosti a charakter nebezpečné složky, materiálově využít.

Kapitola 3.4.7 Kaly z čistíren odpadních vod

a) Podporovat technologie nakládání a využívání kalů z čistíren komunálních odpadních vod se zaměřením zejména na využití fosforu.

Kapitola 3.4.9 Odpady ze zdravotní a veterinární péče

a) Podporovat výstavbu a modernizaci kapacit pro bezpečné energetické využití nebo spalování odpadů ze zdravotní péče (ostatních i nebezpečných) a zlepšovat připravenost a odolnost na podobné situace jako byla pandemie COVID-19.

Kapitola 3.4.11.1 Vedlejší produkty živočišného původu a biologický odpad z kuchyní a stravoven

a) Podporovat rozvoj zařízení pro zpracování biologického odpadu z kuchyní, stravoven, odpadních olejů a tuků, zvláště zařízení sloužících k výrobě energie (bioplynové stanice, zpracování na bionaftu nebo jiné produkty pro technické využití) a zařízení kompostáren vybavených technologií pro hygienizaci odpadu.

Kapitola 3.4.11.2 Odpady železných a neželezných kovů

a) Podporovat rozvoj moderních kvalitních technologií zpracování výrobků s ukončenou životností v České republice.

b) Podporovat rozvoj technologií pro účinnější separaci železných a neželezných kovů pocházejících z energetického nebo materiálové využití odpadů.

Přehled potřebných zařízení pro nakládání s odpady z projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021 -2027“:

a) Oblast materiálového využití odpadu

Kapitola 7 - Zařízení pro nakládání s materiálově využitelnými odpady

- zařízení třídících a dotřídovacích linek (popis vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení; návrhy potřebných opatření)

- zařízení pro recyklaci odpadů (papír, plasty, sklo, kovové odpady, kompozitní obaly, směsné obaly); popis a vyhodnocení stavu sítě zařízení a návrhy potřebných opatření

- zařízení pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů (popis a vyhodnocení stavu sítě, návrhy vhodných opatření)

b) Oblast energetické využití odpadů

Popis a vyhodnocení sítě zařízení pro energetické využití odpadů (bioplynové stanice, zařízení na výrobu paliv z odpadů, alternativní technologie EVO, chemická recyklace odpadů, ZEVO). Popisuje návrhy vhodných opatření pro doplnění sítě zařízení.

c) Oblast zařízení pro nakládání s čistírenskými kaly z ČOV

Kapitola 7 - Vyhodnocení dostatečnosti stávající sítě zařízení k nakládání s kaly z ČOV

Kapitola 8 - Popis návrhu optimalizace sítě zařízení

d) Oblast nebezpečných odpadů

Kapitola 3 - Analýza technologií pro úpravu a zpracování nebezpečných odpadů včetně popisu stávající sítě zařízení

Kapitola 6 - Popis návrhu optimální sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Kapitola 7 - Vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

Kapitola 8 - Analýza budoucích potřeb zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady

e) Oblast zdravotnických odpadů

Kapitola 2 - Analýza současného stavu sběru, skladování a soustřeďování odpadů ze zdravotní péče

Kapitola 2.2 - Analýza současného stavu nakládání s odpady ze zdravotní péče

Kapitola 2.2.3 - Přehled zařízení nakládajících s odpady ze zdravotní péče

Kapitola 3 - Analýza potřeb zdravotnických zařízení – určení vhodných technologií pro dané typy zařízení vycházející z jejich potřeb

Kapitola 3.4 - Vyhodnocení dostatečnosti sítě zařízení pro nakládání s odpady ze zdravotní péče a návrh její optimalizace

Kapitola 3.5 - Doporučení a návrh aktivit a technologií k podpoře (např. OPŽP).

B) Informace o kritériích pro umístění budoucích zařízení na zpracování odpadu

V rámci přípravy projektů pro budování sítě zařízení určených ke zpracování odpadů jsou vyhodnocena kritéria:

- a) počet jednotlivých typů zařízení** (typizace dle nového Registru zařízení Informačního systému odpadového hospodářství) v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR,
- b) kapacita jednotlivých typů zařízení** v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR,
- c) kapacita jednotlivých činností dle přílohy č. 2 zákona** v rámci ČR,
- d) produkce odpadů** v rámci ČR a jednotlivých krajů ČR.

V rámci projektu „Podklady pro oblast podpory odpadového a oběhového hospodářství jako součást Programového dokumentu v Operačním programu Životní prostředí 2021 -2027“ byla podrobně zpracována analýza stávající sítě zařízení pro nakládání s odpady (počet zařízení a kapacita v rámci jednotlivých krajů ČR); byla vyhodnocena dostatečnost stávající sítě a zpracován návrh optimalizace sítě zařízení pro:

- a) Oblast materiálového využití odpadu
- b) Oblast energetické využití odpadů
- c) Oblast zařízení pro nakládání s čistírenskými kaly z ČOV
- d) Oblast nebezpečných odpadů
- e) Oblast zdravotnických odpadů

C) JMK stanovuje následující kritéria pro typy, umístění a kapacity zařízení pro nakládání s odpady podporovaná z veřejných zdrojů:

- a) Podporovat výstavbu zařízení a systémy sběru a svozu odpadů, u kterých bude ekonomicky a technicky prokázána účelnost jejich provozování na regionální (případně i celostátní) úrovni, vzhledem k přiměřenosti stávající sítě zařízení a v souladu s POH JMK.
- b) Podporovat projekty tam, kde návrh nového zařízení bude v souladu s legislativními, technickými požadavky a nejlepšími dostupnými technikami a kde bude záruka oborného provozování dané

technologie.

- c) Podporovat technologie na zpracování odpadů, pro které nejsou v JMK dostatečné kapacity (například úprava a využití objemných odpadů, nové technologie na úpravu využití kalů apod.). Nová zařízení podporovat z veřejných zdrojů pouze v regionech, kde chybí zařízení pro reálné zpracování daného druhu odpadu a zařízení musí odpovídat cílům POH JMK (například maximálně upřednostňovat materiálové a energetické využití).
- d) Doporučovat zařízení odpovídající svou kapacitou regionálnímu významu, která budou platnou součástí systému nakládání s odpady JMK. Navrhovaná kapacita zařízení musí odpovídat potenciálu uvažovaného regionu ve vazbě na reálné kapacity již schválených a provozovaných zařízení (nevyhodnocovat pouze na základě povolených kapacit, ale na základě reálných kapacit pro jednotlivé toky odpadů a komodity).
- e) Upřednostňovat technologie a zařízení umístěná do stávajících areálů zařízení k nakládání s odpady.
- f) V rámci procesu hodnocení vztahujícího se k podpoře z veřejných zdrojů posuzovat zařízení k nakládání s odpady z pohledu zajištění vstupů příslušných druhů odpadů, s nimiž bude nakládáno, včetně posouzení podkladů dokládajících, že v dané oblasti je dostatek odpadů pro technologii nebo systém pro nakládání s odpady a že zařízení je adekvátní z hlediska kapacity.
- g) V rámci procesu hodnocení vztahujícího se k podpoře z veřejných zdrojů posuzovat zařízení k nakládání s odpady z pohledu smluvního zajištění odfytu výstupů ze zařízení.
- h) Při výběru projektů stanovit jako neopominutelné kritérium požadavky na co nejvyšší zohlednění požadavků ochrany přírody a krajiny, ochrany lidského zdraví a přednostního využívání brownfields.
- i) Při výběru projektů budou zvažovány následující aspekty:
 - Snížení emisí hlavních znečišťujících látek spojených s danou činností.
 - Snížení emisí skleníkových plynů.
 - Snížení emisí prioritních nebezpečných látek spojených s danou činností.
 - Využívání nejlepších dostupných technik definované v BREF dokumentech.
 - Úspory energie.
 - Úspory spotřeby surovin.
 - Využívání obnovitelných či druhotných zdrojů surovin.
 - Zvýšení rozlohy zastavěných ploch (negativní aspekt).
 - Zábor pozemků určených k plnění funkcí lesa či půdy zemědělského půdního fondu první, popřípadě druhé třídy ochrany (negativní aspekt).
 - Zahrnutí environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty.
 - Snížení zdravotních rizik.
 - Odstraňování starých ekologických zátěží a rizik.
- j) Při výběru projektů pro nakládání s biologicky rozložitelnými komunálními odpady přednostně zařazovat kompostování a anaerobní rozklad před energetickým využitím odpadů tam, kde to je především z hlediska environmentálních a zdravotních rizik možné. Podporovat zavedení technologií hygienizace kalů, zejména z čistíren odpadních vod.
- k) Konkrétní záměry budou uskutečňovány za respektování ochrany zvláště chráněných území, lokalit soustavy NATURA 2000 a lokalit výskytu zvláště chráněných druhů, včetně obecné ochrany přírody a krajiny v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny. Při realizaci konkrétních rozvojových projektů v ZCHÚ je nezbytné vyloučit či minimalizovat možné střety záměrů s předměty a cíli ochrany těchto ZCHÚ.
- l) Minimalizovat zábor zemědělského půdního fondu, přednostně využívat zemědělskou půdu v nižších třídách ochrany a současně efektivněji využívat stávající nevyužívané plochy.
- m) Při realizaci aktivit minimalizovat zábor a zásah do pozemků určených k plnění funkcí lesa, především do lesů zvláštního určení a lesů ochranných.

- n) Při realizaci aktivit respektovat ochranu podzemních a povrchových vodních zdrojů. V odůvodněných případech zpracovat hydrogeologický průzkum, který stanoví možné ohrožení podzemních vod včetně návrhu opatření k minimalizaci vlivů.
- o) Při realizaci nových projektů předcházet znečištění ovzduší vhodnou lokalizací mimo hustě osídlené lokality a následně realizovat vhodná opatření pro ochranu před znečištěním ovzduší a působením hluku (například protihlukové stěny, pásy zeleně, technickoorganizační opatření apod.).
- p) V rámci nových projektů usilovat o snižování emisí všech znečišťujících látek s důrazem na tuhé znečišťující látky v dané lokalitě. Nepřekračovat hygienické limitní hodnoty, tzn. sledovat emisní a imisní zatížení. Před realizací aktivit zajistit odpovídající ochranu veřejného zdraví, v odůvodněných případech zpracovat vyhodnocení zdravotních rizik, včetně rozptylové a hlukové studie.
- q) V rámci vybraných záměrů využívat možnosti brownfields před výstavbou na tzv. „zelené louce“.
- r) Při přípravě a realizaci projektů přednostně volit technologie a techniky, jež jsou pro jednotlivá odvětví definována v BREF dokumentech a na úrovni nejlepších dostupných technik dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování, ve znění pozdějších předpisů.

4. Záměry na potřebná zařízení pro nakládání s odpady a systém sběru a svozu odpadů a to s ohledem na plnění stanovených cílů Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje vztažené na odpadové toky dle závazné části Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje

Při výběru projektů budou zvažovány aspekty, týkající se přímo životního prostředí a veřejného zdraví uvedené v kapitole 3. V této kapitole je provedeno posouzení záměrů na potřebná zařízení pro nakládání s odpady a systém sběru a svozu odpadů, a to s ohledem na plnění stanovených cílů POH JMK vztažené na nejdůležitější odpadové toky dle Závazné části POH JMK a stanoveny zásady pro:

- a) Prevenci vzniku odpadu.
- b) Třídění, sběr a svoz odpadu.
- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.
- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.
- e) Relevantní záměry podpory z veřejných zdrojů.

4.1 Komunální odpady (zahrnuje komunální odpady, směsný komunální odpad, biologicky rozložitelné odpady a biologicky rozložitelné komunální odpady)

Analýza komunálních odpadů, výčet jejich druhů, množství a zdroje vznikajících odpadů a posouzení vývoje jejich produkce a nakládání je uvedena v kapitolách 2.3.2 až 2.3.8 v Analytické části POH, včetně popisu zařízení a kapacit k jejich nakládání v kapitole 2.4. V Závazné části POH JMK jsou stanoveny cíle, zásady a opatření v kapitolách 3.1 až 3.4. Na základě Analytické a Závazné části POH JMK stanoví JMK zásady a opatření pro:

4.1.1 Biologicky rozložitelné odpady, včetně komunálních

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat domácí kompostování a komunitní kompostování tak, aby nemělo negativní dopady na lidské zdraví a životní prostředí.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat sběr „door to door“, výstavbu sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800, nádobový sběr a svoz a svoz velkoobjemovými kontejnery.

Podporovat optimalizaci svozových tras a logistiky sběru BRKO a BRO k využití stávajících zpracovatelských kapacit.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat nízkokapacitní zařízení tzv. malá zařízení, bioplynové stanice, kompostárny, (doplnit stávající síť dle analytické části POH JMK).

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat domácí kompostéry, „door to door“ sběr, pořízení sběrových nádob a velkoobjemových kontejnerů pro sběr, drtiče a štěpkovače.

Podporovat výstavbu nových sběrných dvorů a optimalizaci vybavení sběrných dvorů s počtem obyvatel více než cca 800, optimalizaci kapacit stávajících a výstavbu nových kompostáren s kapacitou nad cca 2 000 tun/rok s dojezdovou vzdáleností do cca 20 km.

Podporovat inovativní technologie na základě analýzy nositele projektu.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Podpořit realizaci kompostárny v ORP Boskovice (Letovicko) dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

Další projekty zařízení na zpracování BRKO a BRO posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.1.2 Velkoobjemový komunální odpad

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat výstavbu sběrných dvorů a optimalizaci vybavení sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800, mobilní sběr a svoz, svoz velkoobjemovými kontejnery a překládací stanice.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat stacionární a mobilní demontážní, drtící a třídící linky.

Podporovat energetické využití v ZEVO SAKO Brno a.s.

Podporovat výrobu „paliva z odpadů“ pro spolu spalování a energetické využití. Podporovat materiálové využití odpadů na bázi dřeva pro výrobu stavebních polotovarů, například v kraji Vysočina (doplnit stávající síť dle analytické části POH JMK).

Omezit skládkování do roku 2030.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat systémy a technologie pro opětovné použití dle analýzy nositele projektu.

Podporovat „door to door“ sběr, pořízení velkoobjemových kontejnerů pro sběr.

Podporovat výstavbu nových sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800, optimalizaci stávajících a výstavba nových překládacích a vykládkových stanic s celkovou kapacitou nad 5 000 tun/rok, demontážních, drtících a třídících linek s kapacitou nad cca 3 000 tun/rok s obsluhovaným počtem obyvatel minimálně 30 000.

Podporovat inovativní technologie na základě analýzy nositele projektu.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Podpořit překladiště a drtící linku pro ORP Znojmo, překladiště a drtící linku pro ORP Kyjov, drtící linku pro ORP Hustopeče (Hantály a.s.) na základě analýzy nositele projektu.

Další projekty na prevenci vzniku a na zpracování velkoobjemového komunálního odpadu posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.1.3 Směsný komunální odpad

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat domácí kompostování.

- b) Oddělené soustřeďování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK

Podporovat „door to door“ sběr, výstavbu sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800, nádobový sběr a svoz, třídění materiálově využitelných a využitelných složek, včetně nebezpečných.

Podporovat environmentálně příznivější systémy svozu odpadů (například s využitím železniční přepravy, kontejnerové přepravy apod.).

Podporovat periodický mobilní sběr a svoz nebezpečných odpadů.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat energetické využití v ZEVO SAKO Brno a.s.

Podporovat zařízení k úpravě před materiálovým nebo energetickým využitím.

Podporovat překládací a vykládkové stanice (doplnit stávající síť dle analytické části POH JMK).

Omezit skládkování do roku 2030 a do roku 2035 omezit skládkování komunálního odpadu na 10 % (hmotnostních) nebo méně z celkového množství produkovaného komunálního odpadu.

Vyžadovat, aby skládky měly akční plán pro postupné uzavírání a přípravu na rekultivaci.

d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat domácí kompostéry, „door to door“ sběr, pořízení sběrových nádob pro sběr.

Podpořit optimalizaci stávajících a výstavbu nových zařízení k úpravě před materiálovým nebo energetickým využitím s kapacitou nad cca 5 000 tun/rok s obsluhovaným počtem obyvatel minimálně cca 30 000.

Podpořit optimalizaci stávajících a výstavbu nových překládacích a vykládkových stanic s celkovou kapacitou nad 10 000 tun/rok.

Podporovat environmentálně příznivější systémy svozu odpadů (například s využitím železniční přepravy, kontejnerové přepravy apod.) na základě analýzy nositele projektu.

Podporovat realizaci dotřídňovacích linek s kapacitou nad 3 000 tun/rok s obsluhovaným počtem obyvatel minimálně cca 30 000.

Podporovat inovativní technologie na základě analýzy nositele projektu.

e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Podpořit navýšení kapacity ZEVO SAKO Brno a.s.

Podpořit výstavbu vykládkové stanice ZEVO SAKO Brno a.s. (případně využití ZEVO i pro další kraje).

Podpořit výstavbu překladiště v ORP Znojmo.

Podpořit výstavbu překladiště a dotřídňovací linky v OPR Kyjov.

Další projekty na zpracování zbytkového komunálního odpadu a SKO posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.1.4 Komunální odpady výše neuvedené (zejména včetně odpadů z obalů a nebezpečných odpadů)

a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat zpětný odběr použitých výrobků a sběr odpadů pro materiálové využití.

b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat výstavbu sběrných dvorů a optimalizaci vybavení sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800, zejména pro zlepšení kvality třídění komunálních odpadů.

Podporovat rozvoj sítě pro oddělený sběr odpadů umístěné na veřejně přístupných místech (papír, plasty, sklo, kovy, textil, odpady obalů).

c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat sběr a základní třídění odpadů prováděných ve sběrných dvorech, zejména v rámci systémů materiálového využití komunálních odpadů a využití komunálních odpadů.

Podporovat optimalizaci provozu stávajících dotřídňovacích linek.

d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat výstavbu nových sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800, s vybavením či dovybavením zejména sběru komunálních odpadů (papír, plasty, sklo, kovy, BRO a další), nebezpečných odpadů, zpětný odběr výrobků s ukončenou životností (elektrozařízení a další).

e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Dle bodu d) podporovat výstavbu nových sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel více než cca 800 na základě analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

Podporovat optimalizaci provozu stávajících dotřídovacích linek na základě analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.2 Stavební a demoliční odpady

Analýza stavebních a demoličních odpadů, výčet jejich druhů, množství a zdroje vznikajících odpadů a posouzení vývoje jejich produkce a nakládání je provedena v Analytické části POH (dále viz hodnotící zprávy POH JMK), včetně popisu zařízení a kapacit k jejich nakládání. V Závazné části POH JMK jsou stanoveny, zásady a opatření v kapitole 3.5. Na základě Analytické a Závazné části POH, stanoví JMK opatření pro:

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat přímé opětovné využití stavebních prvků (cihly, překlady apod.).

Podporovat vědu a výzkum ve výrobě a využití recyklátů (recyklovaného kameniva).

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat optimalizaci sběrných dvorů obcí pro sběr a skladování stavebních odpadů.

Podporovat vznik skutečných recyklačních deponií obsluhovaných mobilními recyklačními linkami (bez možnosti dlouhodobého „skladování“ odpadů tak, aby nevznikaly nové zátěže).

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat projekty zařízení k recyklaci stavebních odpadů, které lze využít jako recykláty (beton, cihly, a jejich směsi, asphalt).

Podporovat realizaci projektů zaměřených na podporu a rozvoj oběhového hospodářství v oblasti úpravy, zpracování a využívání stavebních a demoličních odpadů, zejména těch projektů, které budou zaměřeny na produkci výrobků ze stavebních a demoličních odpadů v souladu s platnou legislativou (například v rámci způsobu použití: recyklovatelné kamenivo, konstrukční nestmelené a prolévané vrstvy pozemních komunikací, ochranná vrstva pozemní komunikace, nestmelená konstrukční vrstva polních a lesních cest, obsypy inženýrských sítí a zásypy výkopů, nestmelené a prolévané konstrukční vrstvy železničních tratí atd.).

Upřednostnit materiálové využití stavebních odpadů, které lze využít jako inertní minerální výstup recyklace, před jejich využitím na povrchu terénu (zasypávání) a před odstraněním na skládce.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat optimalizaci sběrných dvorů obcí pro sběr stavebních odpadů.

Podporovat výstavbu nových a optimalizaci stávajících recyklačních deponií obsluhovaných i mobilními recyklačními linkami o kapacitě minimálně 1 000 t/rok v dojezdové vzdálenosti do cca 30 km.

Podporovat využívání stavebních a demoličních odpadů pro výrobu recyklátů (stavebních výrobků).

Další inovativní technologie na základě analýzy nositele projektu.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Zařízení posuzovat dle analýzy nositele projektu, hodnocení výsledků POH JMK a s ohledem na růst a rozvoj stavební výroby.

4.3 Nebezpečné odpady

Analýza nebezpečných odpadů, množství a zdroje vznikajících odpadů a posouzení vývoje jejich produkce a nakládání je provedena v Analytické části POH, včetně popisu zařízení a kapacit k jejich nakládání. V Závazné části POH JMK jsou stanoveny cíle, zásady a opatření v kapitole 3.6. Na základě Analytické a Závazné části POH stanoví JMK opatření pro:

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK a informace ohledně „bezpečného podniku“ a strategie udržitelné spotřeby a výroby v průmyslu.

Podporovat technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů a jeho množství u původce odpadů.

- b) Oddělené soustřeďování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK k oddělenému soustřeďování, sběru nebezpečných odpadů.

Podporovat odborné nakládání a bezpečnou manipulaci s nebezpečným odpadem, a tím snižovat riziko s ohledem na ochranu zdraví lidí a životního prostředí.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat nakládání s nebezpečným odpadem tak, aby byl omezen vznik nevyužitelných nebezpečných odpadů, a tím snižováno riziko s ohledem na ochranu zdraví lidí a životního prostředí.

Podporovat optimalizaci stávajících zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady (například logistická centra, zabezpečené sklady, sběrné dvory apod.), a tím snižovat riziko s ohledem na ochranu zdraví lidí a životního prostředí.

Podporovat energetické využití/odstranění nevyužitelných nebezpečných odpadů před jejich skládkováním.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat projekty udržitelné výroby a spotřeby v průmyslových podnicích na základě analýzy nositele projektu.

Podporovat projekty k bezpečnému odstranění starých zátěží na základě analýzy nositele projektu.

Podporovat technologie na materiálové využití nebezpečných odpadů a technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů a/nebo jeho množství u původce odpadu na základě analýzy nositele projektu.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Podpořit projekty k bezpečnému odstranění starých zátěží na základě analýzy nositele projektu.

Podporovat technologie na snižování nebezpečných vlastností odpadů a jeho množství u původce odpadů na základě analýzy nositele projektu.

4.4 Výrobky s ukončenou životností (obaly a obalové odpady, odpadní elektrozařízení, odpadní baterie a akumulátory, odpadní pneumatiky, odpadní oleje), vozidla s ukončenou životností, kaly z čistíren komunálních odpadních vod, odpady ze zdravotnické a veterinární péče

Analýza odpadů z výrobků s ukončenou životností, jejich množství a zdroje vznikajících odpadů, posouzení vývoje jejich produkce a nakládání je provedena v Analytické části POH včetně popisu zařízení a kapacit k jejich nakládání (dále viz hodnotící zprávy POH JMK). V Závazné části POH JMK jsou stanoveny cíle, zásady a opatření v kapitole 3.7 – 3.10. Na základě Analytické a Závazné části POH, stanoví JMK opatření pro:

4.4.1 Obaly a obalové odpady, odpadní elektrozařízení, odpadní baterie a akumulátory, odpadní pneumatiky, odpadní oleje

a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu a informovanost občanů v rámci Programu PVO JMK pro tyto odpady z výrobků s ukončenou životností a s režimem zpětného odběru.

b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK pro odpady z výrobků s ukončenou životností

Podporovat oddělené soustředování (tříděný sběr), výstavbu sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel nad cca 800 a sběrných míst pro tyto výrobky a jejich další rozvoj.

Podporovat spolupráci povinných osob s komunální sférou a podporovat vazbu sběrné sítě na obecní systémy nakládání s odpady.

Podporovat rozvoj sítě pro oddělené soustředování odpadů umístěné na veřejně přístupných místech (odpady obalů, elektrozařízení, baterie).

c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat postupy a technologie s pozitivním vlivem na zvýšení úrovně materiálového a energetického využití těchto odpadů.

Podporovat nadregionální i regionální zařízení pro materiálové a energetické využití plastů.

d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat výzkum a vývoj nových technologických postupů a recyklačních technologií se zaměřením na využití těchto odpadů.

Podporovat materiálové využití plastů (výrobky z odpadů plastů) dle analýzy nositele projektu.

Podporovat oddělené soustředování (tříděný sběr), výstavbu sběrných dvorů a optimalizaci sběrných dvorů obcí s počtem obyvatel nad cca 800.

Podporovat rozvoj sítě pro oddělené soustředování odpadů umístěné na veřejně přístupných místech (odpady obalů, elektrozařízení, baterie).

e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Projekty posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.4.2 Vozidla s ukončenou životností

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu a informovanost občanů v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu a informovanost občanů v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat přijaté standardy pro sběr a zpracování vozidel s ukončenou životností, standardy pro opětovné použití dílů z nich a důsledně je vymáhat.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat optimalizace infrastruktury sítě zařízení pro zpracování vozidel s ukončenou životností se zaměřením na materiálové využití surovin.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu a informovanost občanů v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat inovativní technologie na zvýšení úrovně materiálového a energetického využití odpadů vzniklých při zpracování vozidel s ukončenou životností se zaměřením na využití surovin na základě analýzy nositele projektu.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Projekty zařízení na zpracování vozidel s ukončenou životností posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.4.3 Kaly z čistíren odpadních vod

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat inovativní technologie na zvýšení úrovně odděleného soustředování, sběru a svozu kalů z čistíren komunálních odpadních vod s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí.

Podporovat optimalizaci logistických tras s využitím stávajících zpracovatelských kapacit (stávající kompostárny s relevantní technologií pro zpracování kalů z čistíren odpadních vod apod.).

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Vyhodnocovat množství kalů a jejich množství využitých k aplikaci na zemědělskou půdu (kompostování, bioplynové stanice, a přímé použití kalů na zemědělské půdě) s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí.

Podporovat inovativní technologie výroby substrátů a dalších následně aplikovatelných využitelných produktů.

Podporovat inovativní technologie na zvýšení úrovně materiálového a energetického využití kalů s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat inovativní technologie na zvýšení úrovně materiálového a energetického využití kalů z čistíren odpadních vod s ohledem na ochranu lidského zdraví a životního prostředí na základě analýzy nositele projektu.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Projekty zařízení a inovativních technologií na nakládání s kaly posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.4.4 Odpady ze zdravotnické a veterinární péče

Odpady ze zdravotnických a veterinárních zařízení jsou uvažovány v obecné rovině také pro nakládání s odpady v zařízeních, kde je poskytována zdravotní péče a zdravotní služby (stacionární zařízení, péče a služby řešené docházkou k pacientovi nebo klientovi „home care“), a kde jsou produkovány obdobné druhy odpadů, při nakládání s nebezpečnými zdravotnickými odpady a jejich odstranění vycházet z vyhlášky MZ č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, ve znění pozdějších předpisů.

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Akceptovat legislativně stanovená pravidla pro nakládání s odpady ze zdravotnické a veterinární péče se zaměřením na oddělené soustředování, sběr, úpravu, přepravu a odstraňování odpadů ze zdravotnických, veterinárních a jim podobných zařízení.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat technologie, které s odpady ze zdravotnické a veterinární péče s nebezpečnými vlastnostmi nakládají dle hierarchie nakládání s odpady a dle dostupných technologií s upřednostněním nejlepších dostupných technik.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat inovativní technologie pro nakládání s odpady ze zdravotnické a veterinární péče zahrnující současné trendy a principy dané Světovou zdravotnickou organizací a EU.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Projekty zařízení a inovativních technologií na nakládání s odpady ze zdravotnické a veterinární péče s nebezpečnými vlastnostmi posuzovat dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

4.5 Specifické skupiny nebezpečných odpadů (odpady a zařízení s obsahem polychlorovaných bifenyly, odpady s obsahem perzistentních organických znečišťujících látek, odpady s obsahem azbestu)

Analýza vybraných specifických skupin nebezpečných odpadů, jejich množství a zdroje vznikajících odpadů na území JMK, posouzení vývoje jejich produkce a nakládání je provedena v Analytické části POH. V Závazné části POH JMK jsou stanoveny cíle, zásady a opatření v kapitole 3.11. Na základě Analytické a Závazné části POH, stanoví JMK opatření pro:

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat odborné shromažďování, optimalizaci logistiky a odborného nakládání s těmito specifickými nebezpečnými odpady.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Zařízení pro odstranění/využití tohoto typu specificky nebezpečných odpadů se nedoporučuje budovat. Existující zpracovatelská kapacita v ČR je plně dostačující pro potřeby JMK.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Současné kapacity pro odborné nakládání s těmito specifickými nebezpečnými odpady jsou dostačující.

4.6 Další skupiny odpadů (vedlejší produkty živočišného původu biologický odpad z kuchyní a stravoven, potravinové odpady, odpady železných a neželezných kovů)

Analýza dalších skupin odpadů, jejich množství a zdroje vznikajících odpadů na území JMK, posouzení vývoje jejich produkce a nakládání je provedena v Analytické části POH. V Závazné části POH JMK jsou stanoveny cíle, zásady a opatření v kapitole 3.12, 3.3. Na základě Analytické a Závazné části POH, stanoví JMK opatření pro:

4.6.1 Vedlejší produkty živočišného původu biologický odpad z kuchyní a stravoven, potravinové odpady

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat využití logistiky stávajících systémů, odděleného soustředování, sběru a svozu těchto odpadů, včetně jejich optimalizace (například překladiště).

Zvýšit kontrolu původců odpadů z hlediska správného nakládání s tímto druhem odpadů.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat využití stávajících kapacit zařízení na materiálové/energetické využití těchto odpadů (např. bioplynové stanice)

Zvýšit kontrolu původců odpadů z hlediska správného nakládání s tímto druhem odpadů.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat optimalizaci stávajících systémů pravidelného sběru a svozu biologických odpadů z kuchyní a stravoven a vedlejších produktů živočišného původu (například nádoby, překladiště, dezinfekce nádob) do schválených zpracovatelských zařízení, zejména bioplynové stanice a kompostáren, popř. navýšení kapacit v rámci budování nových zařízení.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Podporovat a rozvíjet existující logistické a zpracovatelské kapacity dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK, popř. navýšení kapacit zařízení, pokud tak stanoví analýza potřebnosti záměru.

4.6.2 Odpady železných a neželezných kovů

- a) Prevence vzniku odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- b) Oddělené soustředování (třídění), sběr a svoz odpadu.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat rozšiřování počet míst zpětného odběru výrobků s ukončenou životností a rozšíření odpovědnosti výrobců za účelem získání většího množství surovin strategických vzácných kovů.

- c) Zařízení k využití a/nebo k odstranění.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

- d) Prioritní směřování podpory z veřejných zdrojů.

Opatření:

Podporovat osvětu v rámci Programu PVO JMK.

Podporovat rozvoj inovativních technologií zpracování odpadů železných a neželezných kovů dle analýzy nositele projektu a hodnocení výsledků POH JMK.

- e) Relevantní záměry dle bodu d).

Opatření:

Současné kapacity pro zpracování odpadů železných a neželezných kovů jsou dostačující.

5. Zdroje financování

Investiční záměry pro vznik odpadové infrastruktury a posun směrem k oběhovému hospodářství mohou být finančně podporovány z evropských i národních fondů v rámci jednotlivých dotačních programů.

V rámci programů umožňujících různé druhy podpory se tato bude primárně zaměřovat na financování vzniku kapacit v souladu s nastavenými prioritami a hierarchií odpadového hospodářství. Preferovat se budou finanční pobídky na podporu vysoce efektivní recyklace a výrobu výrobků s obsahem recyklátů. Podpora bude primárně zaměřena na financování technologií předcházení vzniku odpadů, recyklace a zpracování druhotných surovin, inovativních technologií a nových přístupů k využití odpadů.

K financování budou využity ekonomické nástroje uvedené v kapitole 1.2 .

Hlavními zdroji k financování rozvoje infrastruktury pro odpadové a oběhové hospodářství jsou prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESIF“) a Národního plánu obnovy (dále jen „NPO“). Přehled zdrojů financování:

Operační programy
OPŽP – Operační program Životní prostředí 2021-2027 (OPŽP)
Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK)
Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK)
Operační program Doprava
Integrovaný regionální operační program (IROP)
Operační program Fond spravedlivé transformace (JTF)
Další programy
Národní plán obnovy (NPO)
Modernizační fond
Program prostředí pro život
Programy Technologické agentury ČR

Směrná část

Norské a EHK Fondy
Národní program Životní prostředí (NPŽP)
Programy MPO
Programy MZe
Programy EU
Horizon Europe
LIFE
COSME
Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce
Interreg – programy Evropské územní spolupráce
Interreg Central Europe
Interreg Europe
Veřejné zakázky
Soukromé investice

Operační program Životní prostředí (OPŽP 2021-2027)**SC 1.5 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství**

V rámci specifického cíle budou podporovány především aktivity vedoucí k přechodu na principy oběhového hospodářství a zlepšení uplatňování hierarchie odpadového hospodářství, a to prostřednictvím investic zejména do prevence vzniku, opětovného použití a recyklace odpadu ale také do vybraných technologií pro energetické využití odpadů.

V oblasti **prevence vzniku odpadů** bude možné podporovat:

- kompostéry pro předcházení vzniku komunálních odpadů,
- RE-USE centra pro opětovné použití výrobků,
- budování infrastruktury potravinových bank,
- prevenci vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů.

V oblasti **materiálového a energetického využití odpadů** bude možné podporovat:

- sběrné dvory a systémy odděleného sběru/svozu odpadů,
- třídění a dotřídňování odpadů,
- zařízení pro úpravu a zpracování odpadních čistírenských kalů,
- zařízení pro materiálové využití odpadů,
- zařízení pro energetické využití odpadů,
- zařízení pro chemickou recyklaci odpadů,

- sběr a nakládání s nebezpečnými odpady.

Operační program Technologie a Aplikace pro Konkurenceschopnost (OP TAK 2021-2027)

Oblast cirkulární ekonomiky s primárním zaměřením na podnikatelské subjekty bude rovněž podporována Ministerstvem průmyslu a obchodu v rámci programu OP TAK.

SC 5.2 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

V rámci specifického cíle budou podporovány zejména aktivity:

- Pořízení inovativních technologií na získávání, zpracování a využívání druhotných surovin z výrobků a materiálů s ukončenou životností a na výrobu výrobků s obsahem druhotných surovin.
- Podpora inovativních technologií k získávání a zpracování druhotných surovin (např. vedlejší produkty, neodpady, neshodné výrobky a další).
- Investice do inovativních technologií umožňujících nové nebo vyšší využití druhotných surovin jako náhrady primárních zdrojů.
- Investice do inovativních technologií ke snížení materiálové náročnosti výroby a náhrady primárních vstupních surovin druhotnými.
- Optimalizace materiálového ekodesignu výrobků za účelem usnadnění recyklace a opětovného použití.
- Projekty a realizace průmyslové symbiózy.
- Zlepšení materiálové recyklace odpadů a jejich opětovného použití.
- Důraz na zpětné uzavírání materiálových cyklů, zejména podporou materiálové recyklace.
- Zavádění materiálového ekodesignu výrobků (podpora inovativních výrobních technologií uplatňujících remanufacturing).

Národní plán obnovy (NPO)

Národní plán obnovy resp. Plán pro oživení a odolnost České republiky představuje komplexní a strategický dokument obsahující prioritní oblasti pro investice navržené tak, aby přispěly k zotavení české ekonomiky z krize vyvolané v důsledku pandemie COVID-19 a k transformaci na digitální a ekologickou evropskou ekonomiku.

Komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda

Cílem komponenty je v souladu se strategickými cíli EU podporovat urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu a omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovatelných materiálů ve výrobcích a navýšit surovinovou bezpečnost ČR prostřednictvím investic:

- **Budování recyklační infrastruktury**

V rámci investice budou zejména podporovány projekty vedoucí k rozvoji cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Účelem podpory bude řešení problematiky opětovného zapravování kompostu vyprodukovaného z kompostáren zpět do zemědělského půdního fondu. Investice tak budou přispívat k přechodu na principy oběhovosti, vedoucí směrem ke klimatické neutralitě a dlouhodobé konkurenceschopnosti.

- **Budování odpadové energetické infrastruktury pro nakládání s vybranými druhy odpadů**

Investice budou orientovány zejména na podporu energetického zpracování nerecyklovatelných nebezpečných odpadů ze zdravotní péče a infekčních odpadů. Cílem je přispět k navyšování kapacit odpovídajících zařízení pro energetické využívání těchto problematických druhů odpadů a dosáhnout tak snížení jejich ukládání na skládky. Dále bude možné podpořit i zařízení na přepracování biologicky rozložitelných odpadů na bioplyn v rámci bioplynových stanic, která tak přispějí k uzavírání materiálových cyklů.

Modernizační fond (2021-2030)

Modernizační fond je nástroj financovaný z příjmů z prodeje emisních povolenek a jeho hlavním cílem je modernizace energetiky. Modernizační fond je rozdělen do samostatných prioritních programů v rámci, kterých jsou alokovány prostředky i na podporu vybraných typů zařízení na energetické využití odpadů a výstavbu komunitních bioplynových stanic.

Program č. 1 Modernizace soustav zásobování tepelnou energií (HEAT)

V rámci programu HEAT bude možné podpořit projekty modernizace či rekonstrukce stávajících zařízení na výrobu energie změnou palivové základny a přechodem na palivo s nižším emisním faktorem v tunách CO₂/TJ (např. přechodem z uhlí na palivo z odpadů).

Program č. 8 Komunitní energetika (KOMUNERG)

V rámci programu bude možné podporovat projekty na výstavbu komunitních bioplynových stanic, realizovaných za účelem uspokojení energetických potřeb dané komunity, která bude vlastníkem či investorem projektu.

Národní program Životní prostředí (NPŽP 2021-2027)

Prioritou oblasti „Odpady, staré zátěže a environmentální rizika“ je podpora aktivit zaměřených na prevenci vzniku odpadů a přechod na principy oběhového hospodářství.

Cílem prioritní oblasti je:

- Dodržení hierarchie odpadového hospodářství.
- Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
- Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů.
- Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
- Minimalizace environmentálních rizik (staré skládky, staré ekologické zátěže, management chemických látek, prevence průmyslových havárií).
- Udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k „oběhovému hospodářství“.

Hlavním cílem v rámci jednotlivých dotačních programů je formou investiční podpory přispět k celkovému zlepšení stavu odpadového hospodářství ČR, posílení sítě zařízení určených pro nakládání s odpady a navazující infrastruktury. Tímto dosáhnout intenzivního přechodu na principy oběhového hospodářství, tak aby byla splněna nově stanovená pravidla pro nakládání s odpady, nové povinnosti pro třídění komunálních odpadů, závazné cíle pro recyklaci komunálních odpadů, pro omezení ukládání odpadů na skládky, pro recyklaci obalových odpadů, závazné cíle v oblasti nakládání s výrobky s ukončenou životností a jednorázovými plastovými výrobky, stavebními a demoličními odpady vyplývající z evropské legislativy.